

Dış ticaret açığı Mart'ta %14,9 azaldı.

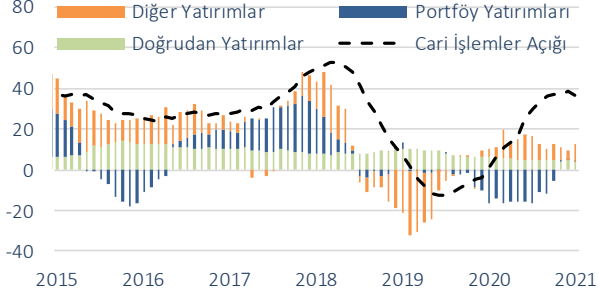
TÜİK verilerine göre Mart ayında ihracat hacmi, pandeminin ilk etkilerinin gözlenmeye başlandığı geçen yılın aynı ayına göre %42,2 oranında artarak 19 milyar USD olurken, ithalat hacmi %25,6 artarak 23,6 milyar USD seviyesinde gerçekleşti. Böylece, Mart 2021'de dış ticaret açığı yıllık bazda %14,9 oranında daralarak 4,7 milyar USD oldu. Bu dönemde ihracatın ithalatı karşılama oranı Mart 2020'deki %70,9 düzeyinden %80,3'e yükseldi. 2021 yılının ilk çeyreğinde dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine göre %15,2 azalarak 11 milyar USD oldu.

Mart'ta cari denge 3,3 milyar USD açık verdi.

Cari açık Mart ayında 3,3 milyar USD ile 3,8 milyar USD olan piyasa beklentilerinin altında gerçekleşti. Geçtiğimiz yılın aynı ayında cari işlemler açığı pandeminin etkilerinin belirginleşmesiyle 5,5 milyar USD seviyesine yükselmişti. Bu çerçevede, Mart 2021'de geçtiğimiz yılın aynı ayının yarattığı baz etkisinin de katkısıyla parasal olmayan altın ithalatındaki düşüşün yanı sıra ihracat hacminde kaydedilen yükselişle ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığı yıllık bazda %32,1 daralarak 3 milyar USD'ye geriledi. Ayrıca, yine düşük bazdan kaynaklanmak üzere, taşımacılık ve seyahat gelirlerindeki artışla birlikte hizmetler dengesi kaynaklı girişler yıllık bazda %95,2 yükseldi. Böylece, cari işlemler açığı 2021 yılının ilk çeyreğinde de yıllık bazda %12,1 azalarak 7,8 milyar USD'ye geriledi. 12 aylık kümülatif verilere göre cari açık Mart itibarıyla 36,2 milyar USD düzeyinde gerçekleşti.

Cari Açığın Finansmanı

(12 aylık kümülatif, milyar USD)

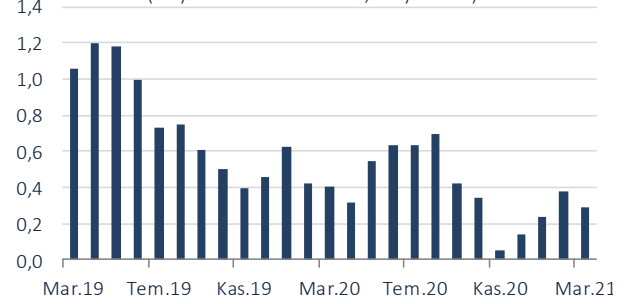

Doğrudan yatırımlar Mart ayında geriledi.

Şubat ayında 763 milyon USD düzeyinde gerçekleşen yurt içine yönelik net doğrudan yatırımlar, Mart ayında 363 milyon USD seviyesine geriledi. Bu dönemde sermaye yatırımları aylık bazda 94 milyon USD azalışla 388 milyon USD'ye gerilerken, yurt dışı yerleşiklerin gayrimenkul yatırımlarındaki sınırlı yükselişin sürdüğü izlendi. Mart ayında yurt dışı yerleşiklerin Türkiye'ye yönelik doğrudan yatırımlarında imalat sektörlerinden ulaşım araçları ile bilgisayarlar, elektrik-elektronik ve optik ürünlerin imalatı, hizmetler sektörlerinden bilgi ve iletişim sektörü öne çıktı. Yılın ilk çeyreğinde net doğrudan yatırımlar kaleminde yıllık bazda %35 düşüşle 1,4 milyar USD düzeyinde giriş kaydedildi.

Net Doğrudan Yatırımlar

(3 aylık hareketli ortalama, milyar USD)

Portföy yatırımları...

Mart ayında portföy yatırımları kaleminde 5,7 milyar USD'lik net sermaye çıkışı kaydedildi. Bu dönemde, genel hükümetin yurt dışında ihraç etmiş olduğu eurobondlara ilişkin gerçekleştirdiği 3,6 milyar USD'lik geri ödemeler portföy yatırımlarındaki çıkışta önemli rol oynadı. Ayrıca, para politikasında değişikliğe gidileceğine yönelik beklentilerin risk iştahını baskılamasının etkisiyle yurt dışı yerleşikler Mart ayında hisse senedi ve DİBS piyasalarında sırasıyla 1 milyar USD'lik ve 915 milyon USD'lik net satış gerçekleştirdi. 2021 yılı başında gerçekleşen girişlerin katkısıyla portföy yatırımları kaleminde yılın ilk çeyreğinde gerçekleşen net çıkış 596 milyon USD oldu.

Türkiye'ye Net Sermaye Hareketleri

	12 aylık kümülatif veriler		Finansmandaki Payı (%)	
	Aralık 2020	Mart 2021	Aralık 2020	Mart 2021
Cari İşlemler Dengesi	-37.264	-36.192	-	-
Sermaye ve Finans Hesabı Net Giriş	7.059	12.414	-	-
-Doğrudan Yatırımlar	4.637	3.916	10,4	10,8
-Portföy Yatırımları	-5.485	294	-	0,8
-Diğer Yatırımlar	7.946	8.251	17,9	22,8
-Diğer	-39	-47	-	-
Net Hata ve Noksan	-1.657	6.765	-	18,7
Rezervler⁽¹⁾	31.862	17.013	71,7	46,9

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını gösterir.

Diğer Yatırımlar...

Mart ayında diğer yatırımlarda 941 milyon USD'lik net sermaye girişi kaydedildi. Yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatlarında 1,1 milyar USD tutarında net artış yaşanırken, yurt dışı yerleşik kişilerin yurt içindeki efektif ve mevduat varlıklarındaki 838 milyon USD'lik yükseliş dikkat çekti. Öte yandan, Mart ayında yurt içi bankaların yurt dışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıklarındaki 3,6 milyar USD'lik net artış kaynaklı yurtdışına para çıkışı diğer yatırımlar kalemindeki yükselişi sınırladı.

Mart'ta bankalar ve diğer sektörler yurt dışından toplamda sırasıyla 374 milyon USD ve 202 milyon USD net kredi kullanımı gerçekleştirdi. 12 aylık kümülatif verilere göre, uzun vadeli borç çevirme oranı Mart'ta bankacılık sektöründe %86, diğer sektörlerde %84 oldu. Ayrıca, yurt dışından sağlanan ticari krediler 2,2 milyar USD ile bir yıldan uzun sürenin en yüksek seviyesine ulaştı.

Rezerv varlıklar 6,2 milyar USD azaldı.

Mart ayında rezerv varlıklar 6,2 milyar USD gerilerken, Ocak-Mart döneminde rezervlerdeki azalış 1,7 milyar USD seviyesinde gerçekleşti. Öte yandan, Mart'ta net hata ve noksan kaleminde 1,6 milyar USD tutarında sermaye girişi gözlemlendi. Böylece, net hata ve noksan kaleminde yılın ilk

çeyreğinde kaydedilen giriş 6,9 milyar USD düzeyine ulaştı.

Beklentiler...

Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan öncü dış ticaret verilerine göre, Nisan'da düşük bazın da etkisiyle ihracat hacmi yıllık bazda %109 oranında genişleyerek 18,8 milyar USD olurken, ithalat hacmi %61,4 artışla 21,9 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Böylece, bu dönemde dış ticaret açığı %31,9 azalarak 3,1 milyar USD oldu. Altın ithalatında gözlenen ivme kaybının yanı sıra ihracat pazarlarımızın ekonomik aktivitelerinde gözlenen toparlanmanın etkisiyle ihracat hacminin yüksek seviyelerde seyretmesi dış ticaret dengesine destek sağlıyor. Dünyada ve Türkiye'de aşılma çalışmalarının yaygınlaşması da 2021 yılının turizm sektörü açısından 2020'ye kıyasla daha iyi bir yıl olabileceğini gösteriyor. Yurt içinde 29 Nisan-17 Mayıs döneminde uygulamaya konulan tam kapanma önlemlerinin ilerleyen aylarda turizm sektöründeki görünümü desteklemesi bekleniyor.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Mart 2021	Ocak - Mart 2020	Ocak - Mart 2021	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-3.329	-8.841	-7.769	-12,1	-36.192
Dış Ticaret Dengesi	-2.959	-9.616	-6.951	-27,7	-35.201
Hizmetler Dengesi	767	3.458	1.867	-46,0	7.558
Seyahat (net)	742	2.694	1.843	-31,6	8.329
Birincil Gelir Dengesi	-1.184	-2.375	-2.894	21,9	-9.233
İkincil Gelir Dengesi	47	-308	209	-	684
Sermaye Hesabı	-2	-13	-21	61,5	-47
Finans Hesabı	-1.774	-10.358	-872	-91,6	-29.474
Doğrudan Yatırımlar (net)	-363	-2.077	-1.356	-34,7	-3.916
Portföy Yatırımları (net)	5.699	6.375	596	-90,7	-294
Net Varlık Edinimi	-140	3.408	-591	-	-3.750
Net Yükümlülük Oluşumu	-5.839	-2.967	-1.187	-60,0	-3.456
Hisse Senetleri	-1.033	-2.083	-1.812	-13,0	-3.984
Borç Senetleri	-4.806	-884	625	-	528
Diğer Yatırımlar (net)	-941	1.867	1.562	-16,3	-8.251
Efektif ve Mevduatlar	1.696	-1.833	1.504	-	-15.547
Net Varlık Edinimi	3.590	-645	7.940	-	7.548
Net Yükümlülük Oluşumu	1.894	1.188	6.436	441,8	23.095
Merkez Bankası	1	-8	1.378	-	14.047
Bankalar	1.893	1.196	5.058	322,9	9.048
Yurt Dışı Bankalar	1.055	614	4.135	573,5	9.549
Yabancı Para	1.775	-1.285	3.222	-	6.372
Türk Lirası	-720	1.899	913	-51,9	3.177
Yurt Dışı Kişiler	838	582	923	58,6	-501
Krediler	-436	3.277	286	-91,3	5.173
Net Varlık Edinimi	4	25	379	1.416,0	-927
Net Yükümlülük Oluşumu	440	-3.252	93	-	-6.100
Bankacılık Sektörü	374	-2.273	-232	-89,8	-3.032
Bankacılık Dışı Sektörler	202	-925	609	-	-2.425
Ticari Krediler	-2.200	430	-231	-	2.116
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-1	-7	3	-	7
Rezerv Varlıklar (net)	-6.169	-16.523	-1.674	-89,9	-17.013
Net Hata ve Noksan	1.557	-1.504	6.918	-	6.765

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bařekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

İlker řahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Ahmet Berat Ocak
Uzman Yardımcısı
berat.ocak@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.